

แผนบูรณาการวิจัยและนวัตกรรม ปี 2563

คลังเตอร์วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

ชื่อแผนบูรณาการวิจัย : การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการประมง

หัวหน้าแผน : ผศ.ดร.ยุทธพงษ์ สังข์น้อย

สังกัด : คณะทรัพยากรธรรมชาติ

โทรศัพท์ : ภายใน 6196, 089-7399415

เป้าหมายที่ 1

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและภาคการประมงของประเทศไทย มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งการบริโภคภายในประเทศ และการส่งออก จากสถิติการประมงแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 รายงานว่า ปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำจืดและน้ำเค็มในปี พ.ศ. 2558 มีทั้งหมดประมาณ 2,429,800 ตัน แบ่งออกเป็นปริมาณสัตว์น้ำที่ได้จากการเพาะเลี้ยงประมาณ 928,500 ตัน และปริมาณสัตว์น้ำที่จับจากธรรมชาติประมาณ 1,501,300 ตัน ซึ่งคิดเป็นมูลค่ารวมทั้งหมดประมาณ 141,086.7 ล้านบาท นับว่ามีมูลค่าสูงมาก โดยที่สัตว์น้ำเป็นโปรตีนที่มีคุณภาพสูง และยังเป็นที่ต้องการอย่างมากของผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม พบว่าปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำทั้งจากการเพาะเลี้ยง และการจับจากธรรมชาติทั้งน้ำจืดและน้ำเค็มในระยะ 4-5 ปีมานี้ มีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้เกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ปัญหาระบบนิเวศแหล่งน้ำเสื่อมโทรม สภาพอากาศแปรปรวน ภัยพิบัติ การเกิดโรคระบาด (กรณีการเลี้ยงกุ้งทะเล) พ่อแม่และลูกพันธุ์สัตว์น้ำ อาหารสัตว์น้ำ การจัดการบ่อเลี้ยง การทำประมงผิดกฎหมาย และการจับสัตว์น้ำเกินกำลังการผลิตของธรรมชาติ เป็นต้น สาเหตุเหล่านี้ทำให้ผลผลิตสัตว์น้ำลดน้อยลง ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อรายได้ระดับครัวเรือน ตลอดจนผลผลิตมวลรวมของประเทศที่ลดน้อยลงด้วย

นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2558 สหภาพยุโรปได้กำหนดให้ไทยเป็นประเทศที่มีความเสี่ยง (ใบเหลือง) ที่จะถูกจัดให้เป็นประเทศที่ไม่ให้ความร่วมมือภายใต้กฎระเบียบ IUU ของสหภาพยุโรป โดย IUU (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing) หมายถึง การทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม ซึ่งหากไม่สามารถแก้ปัญหา IUU ได้ ประเทศไทยจะไม่สามารถส่งออกสัตว์น้ำไปยังสหภาพยุโรปได้ ทำให้ประเทศต้องสูญเสียรายได้มหาศาล นอกจากนี้ปัญหา IUU ยังส่งผลกระทบต่อธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประมงอีกมากมาย เช่น โรงงานน้ำแข็ง ห้องเย็น โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำ โรงงานปลาป่น สะพานปลา แพลลา และสถานบริการน้ำมัน เป็นต้น โดยตลอด 3 ปี ที่ผ่านมา ภาครัฐพยายามแก้ปัญหา IUU แม้จะมีแนวโน้มที่ดีขึ้น แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากการขาดความรู้ความเข้าใจ และการขาดความร่วมมืออย่างจริงจังของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประเด็นการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประมง อาจช่วยให้การแก้ปัญหา IUU ของภาครัฐประสบความสำเร็จได้เร็วขึ้น

ฉะนั้น แผนบูรณาการวิจัย: การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการประมง จึงมีความสำคัญต่อการแก้ปัญหาด้านประมง ผลผลิตสัตว์น้ำ การแปรรูป การส่งออก และนโยบายต่างๆ ที่เป็นอุปสรรค ตลอดจนยังช่วยพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการประมงของประเทศให้มีความมั่นคงและยั่งยืนได้ในอนาคต นอกจากนี้แผนบูรณาการฯ นี้ ยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศฯ ยุทธศาสตร์ที่ 8 และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์วิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปี 2560-2564 เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติแห่งคาบสมุทรไทยและการจัดการ: ทะเลและชายฝั่ง อีกด้วย